

**Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution**

RAPORT

I

AVOKATIT TË POPULLIT

A. nr. 325/2022

**në lidhje me zvarritjen e procedurës gjyqësore në Gjykatën Komerciale të Kosovës
lidhur me lëndën KE. nr. 87/2022**

Drejtuar: Z. Mahir Tutuli, kryetar
Gjykata Komerciale e Kosovës

Prishtinë, më 4 dhjetor 2024

Qëllimi i raportit

1. Ky raport ka për qëllim t'ia tërheqë vëmendjen Gjykatës Komerciale të Kosovës (GjKK) lidhur me nevojën e ndërmarrjes së veprimeve për ta shqyrtuar dhe për të vendosur në lëndën KE. nr. 87/2022, pa vonesa të mëtuqjeshme.
2. Ky raport është i bazuar në ankesën e znj. Hadije Ahmetit (në tekstin e mëtejshëm: ankuesja) dhe mbështetet në faktet dhe provat e ankuesit, si dhe në shkresat e lëndës, të cilat i posedon Institucioni i Avokatit të Popullit (IAP), lidhur me zvarritjen e procedurës gjyqësore në lëndën KE. nr. 87/2022.

Baza ligjore

3. Sipas nenit 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore.”*
4. Po ashtu, Ligji nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, neni 16, paragrafi 8, përcakton: *“Avokati i Popullit mund të jep rekomandime të përgjithshme për funksionimin e sistemit gjyqësor. Avokati i Popullit nuk do të ndërhyjë në rastet dhe në procedura tjera ligjore që janë duke u zhvilluar para gjykatave, përveç rastit kur ka zvarritje të procedurave.”*

Përmbledhje e fakteve

Faktet, dëshmitë dhe informatat, të cilat i posedon IAP-ja, mund të përmbliidhen si në vijim:

5. Në bazë të informacioneve të ofruara nga ankuesi vërehej se në GjKK ishte duke u zhvilluar procedura gjyqësore lidhur me lëndën KE. nr. 87/2022.
6. Lidhur me këtë çështje ankuesja kishte njoftuar se në vitin 2017 ajo kishte parashtruar padi në Gjykatën Themelore në Prishtinë – Departamenti Ekonomik, lidhur me çështjen juridik *kompensim dëmi*.
7. Më 30 maj 2022, Institucioni i Avokatit të Popullit kishte pranuar ankesë nga znj. Hadije Ahmeti, e cila ankohej kundër Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti Ekonomik, për zvarritje të procedurës gjyqësore lidhur me lëndën VEK.nr. 337/17.
8. Më 14 korrik 2022, Avokati i Popullit i kishte dërguar shkresë kryetares së GjThP-së dhe kishte kërkuar informata lidhur me çështjen e ankueses.
9. Më 29 korrik 2022, kryetarja e GjThP-së kishte kthyer përgjigje dhe e kishte njoftuar Avokatin e Popullit se pas formimit të Gjykatës Komerciale të Kosovës, të gjitha lëndët e Departamentit Ekonomik janë transferuar në këtë gjykatë.
10. Më 10 nëntor 2022, Avokati i Popullit i kishte dërguar shkresë kryetarit të GjKK-së dhe kishte kërkuar informata lidhur me çështjen e ankueses.
11. Më 29 nëntor 2022, kryetari i GjKK-së kishte kthyer përgjigje dhe e kishte njoftuar Avokatin e Popullit: *“Gjykata këtë çështje do ta trajtoj në kohën e duhur, duke marrë për bazë trajtimin e lëndëve sipas kohës së dorëzimit të padisë dhe prioritetit ligjor në përputhje me Strategjinë për Përmirësimin e Qasjes në Drejtësi brenda Sistemit Gjyqësor.”*
12. Më 4 maj 2023, përfaqësuesi i Avokatit të Popullit e kishte kontaktuar administratorin e GjKK-së dhe kishte kërkuar informata lidhur me çështjen e ankueses.

13. Më 17 maj 2023, përfaqësuesit e GjKK-së kishin kthyer përgjigje dhe e kishin njoftuar përfaqësuesin e Avokatit të Popullit: *“Gjykata këtë çështje do ta trajtoj në kohën e duhur, duke marrë për bazë trajtimin e lëndëve sipas kohës së dorëzimit të padisë dhe prioritetit ligjor në përputhje me Strategjinë për Përmirësimin e Qasjes në Drejtësi brenda Sistemit Gjyqësor.”*
14. Më 1 nëntor 2023 dhe më 2 maj 2024, ankuesja e kishte njoftuar përfaqësuesin e Avokatit të Popullit se lënda akoma nuk ishte zgjidhur nga GjKK-ja.
15. Më 20 maj 2024, përfaqësuesi i Avokatit të Popullit e kishte kontaktuar gjyqtarin e rastit dhe kishte kërkuar informata lidhur me çështjen e ankueses.
16. Më 27 maj 2024, gjyqtari i rastit në GjKK kishte kthyer përgjigje dhe e kishte njoftuar përfaqësuesin e Avokatit të Popullit: *“Meqenëse lënda në fjalë, nuk hyn në kuadër të lëndëve të cilat mund të caktohen sipas prioritetit ligjor dhe Strategjisë për Përmirësimin e Qasjes në Drejtësi brenda Sistemit Gjyqësor, ju njoftoj se gjykata do të bëjë përpjekje maksimale dhe aq sa është e mundur objektivisht, që edhe lënda në fjalë të mund të trajtohet në një afat sa më të shkurtër kohor duke respektuar radhën sipas kohës së dorëzimit të padisë.”*

Instrumentet ligjore të zbatueshme në Republikën e Kosovës

17. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, në nenin 21, përcakton: *“Republika e Kosovës mbrohet dhe garanton të drejtat e njeriut dhe liritë themelore [...]”*
18. E drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm përcaktohet me nenin 31.1 të Kushtetutës: *“Çdo kujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.”*
19. Po ashtu mbrojtja gjyqësore e të drejtave, e përcaktuar me nenin 54 të Kushtetutës, parasheh: *“Çdo kush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me Kushtetutë ose më ligj, si dhe të drejtën në mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur.”*
20. Konventa Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNj), sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës, është dokument ligjor drejtpërdrejt i zbatueshëm në Republikën e Kosovës dhe ka prioritet, në rast konflikti, ndaj dispozitave, ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike.¹ Ndërsa paragrafi 1 i nenit 6 të KEDNj-së garanton: *“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve civile, çdo njëri ka të drejtë për një proces të drejtë dhe të hapur brenda një afati të arsyeshëm kohor.”*
21. Ligji nr. 06/L-054 për Gjykatat, në nenin 7, paragrafi 2, përcakton: *“Çdo person ka qasje të barabartë në gjykata dhe askujt nuk i mohohet e drejta në gjykim të drejtë, në përputhje me procedurën e rregullt ligjore ose të drejtë në mbrojtje të barabartë me ligj. Çdo person fizik apo juridik ka të drejtë në gjykim të drejtë dhe brenda afatit të arsyeshëm kohor.”*

¹ Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 22.

22. Ndërsa neni 7, paragrafi 5, i Ligjit për Gjykatat përcakton: “*Të gjitha gjykatat duhet të funksionojnë në mënyrë të shpejtë dhe efikase për të siguruar zgjidhjen e shpejtë të lëndëve.*”

Analiza ligjore

23. Avokati i Popullit tërheq vëmendjen në nenin 53 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, sipas të cilit, të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GjEDNj).
24. GjEDNj-ja, në disa raste, ka theksuar se e drejta e palës që për çështjen e saj të vendoset në afat të arsyeshëm kohor paraqet element qenësor të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, siç është e garantuar me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
25. Avokati i Popullit gjen se praktika e GjEDNj-së ka vërtetuar se zgjatja e procedurës normalisht llogaritet nga koha e inicimit të procedurave gjyqësore (shih mes të tjerash Aktgjykimin *Moldovan dhe të tjerët kundër Rumanisë*, më 12 korrik 2005, dhe Aktgjykimin *Sienkiewicz kundër Polonisë*, më 30 shtator 2003) deri në kohën kur çështja ka përfunduar dhe/ose aktgjykimi është ekzekutuar (shih Aktgjykimin *Poitier kundër Francës*, më 8 nëntor 2005).
26. Avokati i Popullit, lidhur me mosinformimin e palës për fazën në të cilën gjendet lënda e vet, gjen se sipas vendimeve të GjEDNj-së, një prej faktorëve që duhet të merret në konsideratë është sjellja e autoriteteve kompetente gjyqësore dhe administrative dhe se është përgjegjësi e gjykatës që ta organizojë punën e saj në atë mënyrë që individët të informohen për përparimin dhe rezultatet mbi çështjet e tyre, brenda një kohë të arsyeshme (shih Aktgjykimin *Zimmerman dhe Steiner kundër Zvicrës*, 13 korrik 1983).
27. Sipas praktikës së gjykatës (shih *Poiss v. Austria*, § 50; *Bock v. Germany*, §35), llogaritja e kohës për trajtim të një rasti gjyqësor fillon nga momenti i paraqitjes së padisë në gjykatën kompetente, e që në rastin konkret fillon të llogaritet nga viti 2017, kur ankuesja kishte parashtruar padi në GjThP, e deri në ditën e publikimit të këtij raporti.
28. Njëkohësisht, mungesa e mjeteve efektive për trajtimin e shkeljes të së drejtës për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme, e drejtë kjo e garantuar me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, përbën shkelje të nenit 13 të Konventës [E drejta për zgjidhje efektive], i cili përcakton: “*Çdo person, të cilit i kanë shkelur të drejtat dhe liritë e njohura me këtë Konventë, ka të drejtë të paraqesë një ankim efektiv përpara një instance kombëtare, edhe kur kjo shkelje ka qenë kryer nga persona që veprojnë brenda ushtrimit të funksioneve të tyre zyrtare.*”
29. Më tej neni 13 i KEDNj-së pasqyron në mënyrë të drejtpërdrejtë obligimin e shtetit që fillimisht t’i mbrojë të drejtat e njeriut përmes sistemit të tij ligjor, duke vendosur me këtë rast një garanci shtesë për një individ, që bën të mundur që ai/ajo t’i gëzojë të drejtat në mënyrë efektive. Nëse shikohet nga kjo perspektivë, e drejta e një individi për proces të rregullt brenda një kohe të arsyeshme do të jetë më pak efikase, nëse nuk ekziston mundësia që së pari ta parashtrtojë këtë ankesë te një autoritet vendor. Kërkesat e nenit 13 mbështesin kërkesat e nenit 6 (shih Aktgjykimin *Kudla kundër Polonisë*). Kështu, neni 13 garanton një mjet ankimi efektiv te një autoritet vendor, për një shkelje të pohuar të

kërkesave të nenit 6, për ta shqyrtuar një rast gjyqësor brenda një kohe të arsyeshme. Pasi rasti në fjalë ka të bëjë me ankesën lidhur me kohëzgjatjen e procedurës, neni 13 i Konventës është i zbatueshëm.

30. Për sa i përket zbatimit të nenit 13, Avokati i Popullit rikujton se GjEDNj-ja disa herë e ka theksuar se vonesat e mëdha në administrimin e drejtësisë, në rastet kur palët në procedurë nuk kanë mjete efektive për ankim në rastet e zvarritjes së procedurave gjyqësore, përbëjnë kërcënim për sundimin e ligjit brenda rendit ligjor vendor (shih Aktgjykimin në rastin *Bottazi kundër Italisë*, më 28 korrik 1999, dhe Aktgjykimin në rastin *Di Mauro kundër Italisë*, më 28 korrik 1999).
31. Lidhur me kërkesat e nenit 13, Avokati i Popullit rikujton se efekti i këtij neni është ekzistenca e një mjeti ligjor vendor që merret me substancën e “një ankese të kontestueshme” sipas Konventës dhe ta lejojë lehtësimin përkatës (shih p.sh. Aktgjykimin në rastin *Kaya kundër Turqisë*, më 19 shkurt 1998). Çfarëdo mjeti i tillë duhet të jetë efektiv si në praktikë ashtu edhe në ligj (shih p.sh. Aktgjykimin në rastin *Ilhan kundër Turqisë*, më 27 qershor 2000).
32. Lidhur me ankesën për zvarritje të procedurës, Avokati i Popullit rikujton se “mjetet efektive” në kuptim të nenit 13 do të duhej të kishin qenë në gjendje ta parandalonin shkeljen e pohuar apo mosvazhdimin e saj, ose të ofronin përmirësimin adekuat për çfarëdo shkelje që tashmë kishte ndodhur (shih aktgjykimin e lartpërmendur *Kudla*).
33. Avokati i Popullit vëren se në sistemin tonë të brendshëm nuk ekziston një mekanizëm ligjor, përmes të cilit ankuesja do të kishte mundur të ankohej për zvarritje të procedurës për të arritur çfarëdo lehtësimi në formë të parandalimit apo të kompensimit.

Konstatimet e Avokatit të Popullit

34. Avokati i Popullit rikujton se sipas praktikës gjyqësore të GjEDNj-së, kohëzgjatja e procedurës llogaritet nga koha e inicimit të procedurës gjyqësore, e që në rastin konkret është viti 2017, dhe konstaton se zvarritja e tillë, pa vendim përfundimtar, shkel:
 - të drejtën për gjykim të drejtë, proces të rregullt, brenda një afati të arsyeshëm kohor të përcaktuara dhe të mbrojtura me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe me nenin 6 të KEDNj-së;
 - të drejtën për mjete efektive juridike, e mbrojtur me nenin 32 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe me nenin 13 të KEDNj-së;
 - të drejtën për mbrojtje gjyqësore të të drejtave të përcaktuara në nenin 54 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.
35. Avokati i Popullit, duke pasur parasysh rrethanat e theksuara më sipër, në bazë të nenit 135, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe në bazë të nenit 16, paragrafi 8, të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, si dhe bazuar në analizën ligjore të mësipërme, me qëllim të përmirësimit të punës në sistemin gjyqësor të Kosovës,
i

REKOMANDON

Gjykatës Komerciale të Kosovës:

- Pa vonesa të mëtejme t'i ndërmarrë të gjitha veprimet përkatëse për ta shqyrtuar dhe për të vendosur për lëndën KE. nr. 87/2022.

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (“Çdo organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t’u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t’i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj.”) dhe me nenin 28 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit (“Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, [...] duhet të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigjja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë.”), ju lutemi mirësisht të na informoni për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë.

Me nderime,

Naim Qelaj
Avokat i Popullit

